

מבעד למסות*

(שעורים בהסתכלות)

ימים הישבים היו לנו בשבוע ז"י. אורחים נכבדים בקרו אותנו. ויסעו, אבל לפני הפרדס ממנו זכינו לראורם באולם „למל“, ושם יכול הקהל הירושלמי לשמע נאימי-פרודת.

מאורע חשוב בחיינו דויה מאורע. אוחו ערב-הפרודה. כרגיל, — לא הצטינו הנאומים בהסתעות הן בתכנם והן בתכניהם. מלבד בהסתעה אחת, הרפתעה הכי גדולה שנזרמנה לקהל ירושלמי מזה הרבה-הרבה זמן: אורחיו הנכבדים הודו בפה מלא, לפני קהל ועדה, ששניהם קוראים את... העתון „נורא“.

היאומן הדבר? שתי שעות לאחר הופיעו של עתון זה כבר נמצא תרגומו האנגלי של מאטרו הראשי, בידי סיר אלפרד מונר ובידי דר' ויצמן.

עובדה מחרידה ומזועזעת היא זאת. אומר

(* אסיר תודה יהיה התחום שטה לקוראים אם יכתבו לו עפ"י כתבת המערכת של „דאר היום“ על כל מה שקראו או שמעו בעולמנו, חסר שישימש לו סטעימים לקוראים. — ע. ז. ג. ת.)

אני לכם רבותי: נבלח היא מאין כמותה. לשוא עבדו טורינו וטובי סופרינו נגדו, לשוא ההרימותו והלשינו עליו: „העתון הצהובי נקרא לא רק בשוקי כי אם גם „בחלונות הנבוהים“. צריך להתיאש, רבותי, — הכדאי להלחם „מלחמת מצוה“, שסופה מכה על ירד? *

אמנם, זכה לא זכיתי אני, עבדכם, לקבל כרטיס-הזמנה לאולמו של „למל“; אלא שחורה לאל יהודי אנכי, ויהודי הן מוצא הוא. חמיד עצה בשעת צרה. נכנסתי בראש גבוה, מבלי כרטיס בירי. ליד הדלת לחשתי באוני השוער: פקיד אנכי ל„אוחו מוסד“, הזקוק למחיאית-כספיו הערב. השוער הבין, ובהשתחוויה נמוסית פנה את הדרך לפני.

וכוכבי האיר לי, ומקום מצאתי דוקא בקרב סלתה של העיר, בקרב אוחבו האנשים שאת פרוטתם האחרונה... יקבלו פועד הצירים,

ואת הנאומים שמעתי, כמוני כמוכם, ואומר אני לכם, שמי שלא היה באולם „למל“ באוחו ערב, לא היה במקום מענין בחייו... *

צוחקים אתם, רבותי? ואני קורא לכם: הסו, דרך-ארץ! אין אני מוצא חן בעיניכם?

אינכם שבעים רצון מכתובותי? מה איכפת לי? עליכם לשים מחסום לפה, לשחוק, ולהתנגד בדרך ארץ“. קחו מוסר ממנהיגינו. צאו וראו עד כמה בעלי דרך ארץ הם. היו ימים, ודרי הרצל לא מצא חן בעיני „פרקציה“ ידועה, ובכן האם ההנגר דר' ויצמן לדר' הרצל או? האם הראה, חלילה, שאין לו „דרך ארץ“? הם וחלילה! מי ביניכם יעזו לחשד בדבר שכזה? הן ידוע הוא שמנהיגנו של היום נכנע למנהיגנו של אז, ויען חמיד: קדוש, קדוש, קדוש לכל מה שאמר ועשרה דר' הרצל.

ועוד ידוע הוא שגם הארון אוסישקין לא הסכים חמיד לדר' הרצל. הנגלל זה הראה מעולם שאין לו „דרך ארץ“? האם פצה פה חלילה כנגדו בחרקוב? או סדר בזכרון יעקב „קונגריס“ שנפתח בעת ובעונה אחת עם הפתח ה„קונגריס“ של הרצל?

שקר! אני אומר לכם רבותי. מי בדה כל זאת? רק „כנופיא“ ידועה, זאת ה„כנופיא“ שבדחתה מראשה את החספסרותם של דה-לימה ופימן — רק זו ה„כנופיא“ יכולה להעיו ולאמר שפנהיגינו של היום לא הצטינו חמיד בדרך-ארץ“ כלפי המנהיגים של הימים ההם... *

הסו, דרך ארץ! * * ועוד צוחקים אתם, רבותי? אוי לצחוקכם אני אומר לכם; הנקל לכם לאמר שאנשים שעבדו במשך ארבעים שנה במסירות ובשפיתח-ימים ממש, יעזבו את כסאות-כבודם, ויקבלו „פנסיון“. מחשבה כזאת יכלה לעלות רק כראשם של קטני נשמה מסוג האנשים האלה ה„מרעיליכי“ את דעת-הקהל. אבל אנשים נכבדים, בעלי נשמה גדולה, יכולים להעריך עבודה מסורה, בכל מקום שימצאוה. צאו וראו בכמה הערצה ואהבה מדברים מני ימינו על חלוצינו דואכרים שבאו לפני ארבעים שנה לארצנו ובמשך כל השנים הללו עמלו וטרחו עד שרהקמו עיריות מסוג אלו שאתם פוגשים כל יום מסיביב לפינסק ומינסק. לא! מנהיגינו יודעים באמת להעריך עבודה, רק החצופים של אותה „כנופיא“ מראים חמיד את אותה פדה שדנטון מנהיג המרפכה הצרפתית נתן לה כל כך חשיבות... *

הוי! אבל מה נעשה לאלה שלפני הרבה הרבה שנים אמרו: טול קורה מבין עיניך, וכו' וכו'? ? * *

הלא תסכימו! ערב מענין היה אוחו ערב. אבל ענין-הענינים החחיל בעת שמר אוסישקין עלה על הבמה, ויתחיל לגלות לנו רזן רזון... אשרי לאזנים שבכה שמעו. אלא — מה יעשו המסכנים שלא נמצאו אז, הלא ימשיכו לחיות חיי בערות וחשך, הלא ימשיכו לחשב שברון אדמונד-דהן, רוטשילד עשה מה שעשה בארץ-ישראל, רק בכונה תחלה להתעשר, רחמנא לצלן; ושהסיר אלפרד מונר נחפו לארץ ישראל בכדי לעשות מיליונים; ועוד יחשבו שמר אוסישקין הדל להיות „רבי“ החדרי אשר בו חונך מנהיגנו... *

לו הייתי בעל השפעה, בלשכת העתונות שעל יד „יער הצירים“, כי ערזה הייתי מדפים את נאמו של מר אוסישקין ומחלקו ברבים, בתוך מעטפה רשמית של מוסד זה, כמו שעושים בכרוזיה של „חברת עתון הארץ“... שבהם דורשים מהקדול לקנות את מניוחיה של חברת זו... * *

רציתי להפרד מכם, קוראי הנחמדים, אבל הנה הגיעו שני מברקים. ראחד מסיר אלפרד מונר, שבו הוא מודיע כי בטקס גדול ברך בבית החפלה בקהיר את ברכת „הגומל“, על שנצל מסכנה גדולה. הלא ידערתם, שמר אוסישקין

הצהיר שבתחלה חשב שמוכרח יהיה לה לחם בסיר אלפרד-מונר, ורק אחרי-כן נחה עליו דעתו ויחליט ש„חבר טובי יהיה לו, ואת כל „העבודה“ ימסר בידו.

והמברק השני הוא מ„סוכן“ של חברה לאחריות החיים, ביפו, סוכן זה היה לפני הרבה שנים גם עתונאי, רחמנא לצלן. עתונאי לאומי, שהיה חוחם את מאמריו העברים „אברהם האנגלי“. אבל מכיון שראה ש„קולו“ העתונאי הולך „חלש“, החליט להיות „סוכן“ לחברה של אחריות החיים. ובכן „סוכן“ זה, התפלץ ממש בשעה שקרא מאמר חצוף ידוע בעתון „הצהובי“ וישלח מברק לעתון חסר כל צנע, שבו הוריע כי כבר הגיע הזמן שהוא, „סוכן“, יחדל לעשות כל עסק של אחריות בחיים עם חברי ה„כנופיא“ הידועה. ובו גיוס קבלו אנשי „דאר-היום“ אשר רובם מוכתחים בחברתו של „סוכן“ זה, מכתב רשמי שבו הוא מודיע להם, כי מהיום והלאה, אין חייהם „כטוחים“ בחברתו... *

מי אומר שאין מצפון בימים האלה? קחו מוסד מ„סוכן“ זה, שאיננו מחשב כלל עם עניניו הפרטיים בעת שטובת הכלל דורשת... אתם צוחקים? אינכם מאמינים? ובכן הנכם כמו עזמות